

دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی کرج

دانشکده مدیریت کشاورزی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.Sc.) مهندسی اقتصاد کشاورزی

بررسی تمایل به پرداخت برای مصرف محصولات غذایی تراریخته در ایران (مطالعه موردی)

پژوهش و نگارش:

آرش محمدی زیارتی

اساتید راهنما:

فرهاد شیرانی بیدآبادی

علی دریجانی

استاد مشاور:

ابراهیم حسن پور

۱۳۹۰

تعهدنامه پژوهشی

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان مبین بخشی از فعالیت های علمی- پژوهشی بوده و همچنین با استفاده از اعتبارات دانشگاه انجام می شود، بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به موارد ذیل متعهد می شوند:

۱) قبل از چاپ پایان نامه (رساله) خود، مراتب را قبلاً بطور کتبی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اطلاع داده و کسب اجازه نمایند.

۲) در انتشار نتایج پایان نامه (رساله) در قالب مقاله، همایش، اختراع و اکتشاف و سایر موارد ذکر نام دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان الزامی است.

۳) انتشار نتایج پایان نامه (رساله) باید با اطلاع و کسب اجازه از استاد راهنما صورت گیرد.

اینجانب آرش محمدی زیارتی دانشجوی رشته مهندسی اقتصاد کشاورزی مقطع کارشناسی ارشد تعهدات فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده و به آن ملتزم می شوم.

تقديم

تقدیر و شکر

چکیده

این مطالعه به بررسی تمایل به پرداخت برای برنج تراریخته در شهرستان گرگان به تفکیک جوامع شهری و روستایی با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط و پرسشنامه‌ی انتخاب دوگانه می‌پردازد. موجودات تراریخته به موجوداتی اطلاق می‌شود که DNA آنها با استفاده از روش‌های آزمایشگاهی تغییر یافته باشد. برای اندازه‌گیری میزان تمایل به پرداخت افراد جامعه برای برنج تراریخته از مدل رگرسیونی لاجیت استفاده شد و براساس روش حداکثر درستنمایی، پارامترهای این مدل برآورد شدند. نتایج نشان می‌دهند که ۶۹/۰۴ درصد افراد تحت بررسی در نمونه شهری و ۳۰/۹۵ درصد افراد مورد بررسی در نمونه روستایی در این مطالعه حاضر به پرداخت مبلغی برای خرید برنج تراریخته بوده‌اند. قیمت انتظاری برای هر کیلوگرم برنج تراریخته در نمونه شهری ۲۷۱۹۳/۹۶ ریال و در نمونه روستایی ۱۹۱۲۸/۰۱ ریال می‌باشند. نتایج این تحقیق بیان‌کننده‌ی این موضوع است که در جامعه‌ی شهری بیش از ۵۰ درصد افراد تمایل به پرداخت مبلغی برای برنج تراریخته را دارند در حالی که در جامعه‌ی روستایی بیش از نیمی از افراد جامعه مایل به پرداخت مبلغی برای برنج تراریخته نمی‌باشند.

واژه‌های کلیدی: شهرستان گرگان - برنج تراریخته - ارزش گذاری مشروط - تمایل به پرداخت، مدل لاجیت.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: مقدمه و کلیات

- ۱-۱- مقدمه ۲
- ۲-۱- بیان مساله و ضرورت انجام تحقیق ۲
- ۳-۱- موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه ۴
- ۴-۱- اهداف پایان نامه ۵
- ۵-۱- سوال‌های اصلی ۵
- ۶-۱- فرضیه‌ها ۵
- ۷-۱- کاربردهایی که از این تحقیق متصور است ۵

فصل دوم: بررسی منابع

- ۱-۱- مروری بر مطالعات انجام شده در زمینه محصولات تراریخته و روش ارزش گذاری مشروط ۸

فصل سوم: مروری بر تاریخچه بیوتکنولوژی و بررسی خصوصیات گیاه برنج

- ۱-۳- تاریخچه ۱۴
- ۲-۳- بیوتکنولوژی ۱۶
- ۳-۳- بیوتکنولوژی و حیوانات ۱۷
- ۴-۳- بیوتکنولوژی در ایران ۱۸
- ۵-۳- برنج تراریخته تولید شده در ایران ۱۹
- ۶-۳- گیاه شناسی برنج ۲۱
- ۷-۳- شرایط اقلیمی مناسب برای کشت برنج ۲۱
- ۸-۳- مراحل مختلف فنولوژیکی رشد برنج ۲۱
- ۹-۳- مهمترین علف‌های هرز در شالیزارهای برنج ۲۴
- ۱۰-۳- مهمترین آفات برنج در ایران ۲۴
- ۱۱-۳- مهمترین بیماری‌های برنج ۲۶
- ۱۲-۳- ارقام برنج محلی در ایران ۲۶

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل چهارم: مواد و روش‌ها

۲۸.....	۱-۴- مقدمه
۲۸.....	۲-۴- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۲۹.....	۳-۴- نحوه جمع‌آوری داده‌ها
۲۹.....	۴-۴- مشخصات پرسشنامه
۳۰.....	۵-۴- روش نمونه‌گیری
۳۱.....	۶-۴- روش برآورد مدل لاجیت
۳۲.....	۷-۴- روش محاسبه تمایل به پرداخت

فصل پنجم: نتایج و پیشنهادات

۳۶.....	۱-۵- نتایج آماری بدست آمده از نمونه شهری
۳۸.....	۲-۵- نتایج آماری بدست آمده از نمونه روستایی
۴۰.....	۳-۵- نتایج به‌دست آمده در مورد پذیرش قیمت‌های پیشنهادی
۴۱.....	۴-۵- برآورد ضرایب متغیرهای مدل لاجیت
۴۲.....	۵-۵- تحلیل ضرایب مدل لاجیت در نمونه شهری
۴۴.....	۶-۵- تحلیل ضرایب مدل لاجیت در نمونه روستایی
۴۶.....	۷-۵- مقدار انتظاری متوسط تمایل به پرداخت برای برنج تراریخته
۴۶.....	۸-۵- جمع‌بندی نهایی
۴۸.....	۹-۵- پیشنهادات
۴۹.....	منابع

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۳-۱- برخی صفات تراریخته در گیاهان.....	۱۷
جدول ۵-۱- نتایج آماری جنسیت پاسخگویان در نمونه شهری.....	۳۶
جدول ۵-۲- نتایج آماری ویژگی های اجتماعی-اقتصادی پاسخگویان نمونه شهری.....	۳۷
جدول ۵-۳- میزان استفاده از اینترنت در نمونه شهری.....	۳۷
جدول ۵-۴- طبقه بندی منطقه‌ی سکونت پاسخگویان.....	۳۷
جدول ۵-۵- میزان تمایل به پرداخت و عدم تمایل به پرداخت در نمونه شهری.....	۳۸
جدول ۵-۶- نتایج آماری جنسیت پاسخگویان در نمونه روستایی.....	۳۸
جدول ۵-۷- نتایج آماری ویژگی های اجتماعی-اقتصادی پاسخگویان نمونه روستایی.....	۳۹
جدول ۵-۸- میزان استفاده از اینترنت در نمونه روستایی.....	۳۹
جدول ۵-۹- میزان تمایل به پرداخت و عدم تمایل به پرداخت در نمونه روستایی.....	۳۹
جدول ۵-۱۰- وضعیت پاسخگویی به مبالغ پیشنهادی برای یک کیلوگرم برنج تراریخته در نمونه شهر.....	۴۰
جدول ۵-۱۱- وضعیت پاسخگویی به مبالغ پیشنهادی برای یک کیلوگرم برنج تراریخته در نمونه روستایی.....	۴۱
جدول ۵-۱۲- نتایج برآورد مدل رگرسیونی لاجیت برای نمونه‌ی شهری.....	۴۲
جدول ۵-۱۳- نتایج برآورد مدل رگرسیونی لاجیت برای نمونه‌ی روستایی.....	۴۴

فصل اول

مقدمه و کلیات

۱-۱- مقدمه

برنج یکی از غلاتی است که غذای دو سوم جمعیت جهان را تشکیل می‌دهد. بدلیل نیاز به شرایط طبیعی خاص برای کشت برنج، این محصول صرفاً در مناطق معینی از دنیا کشت می‌گردد. وجود منابع آب فراوان، مسطح بودن زمین به لحاظ یک دست ماندن آب روی زمین و زهکش شدن آب از جمله شرایط لازم برای کشت برنج می‌باشند (عزیزی، ۱۳۸۵).

در بخش عظیمی از قاره آسیا، برنج تامین کننده بیش از ۸۰ درصد کالری و ۷۵ درصد پروتئین مصرفی مردم می‌باشد. پس از گندم، برنج مهمترین محصول کشاورزی است و نقش بسیار بارز و چشمگیری در تغذیه مردم جهان و نیز کشور ما دارد. بیشترین کشت برنج در ایران در دو استان شمالی کشور، گیلان و مازندران انجام می‌گیرد که از مراکز عمده کشت و تولید برنج به حساب می‌آیند. علاوه بر استان های فوق، در چهار استان گلستان، خوزستان، فارس و اصفهان نیز برنج کشت می‌شود (عزیزی، ۱۳۸۵).

در قرن اخیر بشر با چالش های متعددی روبرو است که از مهمترین آنها می‌توان به تهیه و تولید غذا برای جمعیت در حال افزایش، رفع فقر و گرسنگی و حفاظت از محیط زیست اشاره نمود. به منظور تغذیه و رفع گرسنگی جمعیت در حال رشد جهان، ضروری است که تولید و توزیع غذا بهبود پیدا کرده و در کنار آن آثار مخرب زیست محیطی کاهش یابد. این امر مستلزم استفاده از یافته‌های علمی و فناوری‌های جدید می‌باشد. استفاده از گیاهان تراریخته به عنوان یکی از دستاوردهای بیوتکنولوژی کشاورزی در سال‌های اخیر به عنوان راهکاری برای حل برخی از مشکلات بشر در این حوزه مطرح شده است (رهنما، ۱۳۸۷).

۱-۲- بیان مساله و ضرورت انجام تحقیق

پیش بینی می‌شود جمعیت جهان از ۵/۷ میلیارد نفر در سال ۱۹۹۵ با حدود ۷۰ درصد رشد به ۹/۸ میلیارد نفر در سال ۲۰۵۰ برسد. در همین حال میزان زمین های زراعی قابل کشت جهان در سال ۱۹۹۸ به ازای هر نفر ۰/۲۵ هکتار بوده است که با توجه به روند رشد جمعیت تا سال ۲۰۵۰ به ۰/۱۵ هکتار خواهد رسید. همچنین افزایش عملکرد در واحد سطح از ۲/۱٪ در دهه‌ی ۱۹۸۰ به ۱٪ در دهه‌ی ۱۹۹۰ کاهش یافته است و در حال حاضر حدود ۸۴۰ میلیون نفر از تغذیه‌ی نامناسب رنج

می‌برند. به نظر نمی‌رسد بر پایه‌ی فناوری‌های موجود و بدون استفاده از فناوری‌های جدید بتوان نیاز غذایی آینده بشر را تامین کرد. در این بین بهره‌گیری از فناوری زیستی در کشاورزی جایگاه ویژه‌ای دارد. محصولات تراریخته از این طریق در مقیاس وسیع با محیط طبیعی ارتباط دارند (عشقی زاده، ۱۳۸۷).

بیوتکنولوژی به عنوان تکنیک‌هایی که در آن از ارگانسیم‌های زنده برای ساخت یا ایجاد تغییرات در یک محصول گیاهی یا دامی استفاده می‌شود، تعریف شده است، همچنین می‌توان مفاهیمی مانند افزایش محصول گیاهان و جانوران یا تولید میکروارگانسیم‌هایی برای کاربردهایی ویژه به آن افزود (شیرانی، ۱۳۸۳).

بیوتکنولوژی از ظرفیت بالایی برای سود رسانی و اثرگذاری بر بخش کشاورزی، جنگل و پرورش آبزیان برخوردار است. تکنیک‌های مدرن بیوتکنولوژی دانشمندان را قادر می‌سازد که ژن‌های جدا شده از ارگانسیم‌های زنده را به ارگانسیم‌های هدف منتقل سازند و در نتیجه سرعت و دقت بیشتری به روش‌های سنتی اصلاح بذر و نهال در اختیار بشر قرار دهند. در مقایسه با روش‌های سنتی اصلاح پذیر، بیوتکنولوژی موجب افزایش پایدار بهره‌وری و فرآوری بهینه برای تقویت بهره‌برداری و تنوع محصول می‌گردد. بیوتکنولوژی امکان تکیه کمتر کشاورزی بر مواد شیمیایی را فراهم نموده و همچنین می‌تواند موجب حفظ منابع ژنتیکی و مدیریت بهینه منابع طبیعی شود (شیرانی، ۱۳۸۳).

پیشرفت‌ها در بیوتکنولوژی فرصت‌های تازه‌ای برای حل و فصل مسائل مربوط به تولید غذا و امنیت غذایی و رقابت در بازارهای بین‌المللی و صرفه‌جویی در منابع ملی و طبیعی در اختیار کشورها قرار می‌دهد (شیرانی، ۱۳۸۳).

تولید محصولات تراریخته در هر جامعه‌ای باید با توجه به نیازها و تمایلات آن جامعه صورت گیرد. در ایران تاکنون برای بررسی تمایل افراد جامعه در رابطه با مصرف محصولات تراریخته مطالعه‌ای صورت نگرفته است و با توجه به اینکه تولید یک محصول تراریخته مستلزم صرف وقت و هزینه بسیاری است انجام مطالعاتی در جهت بررسی تمایلات مصرفی افراد جامعه نسبت به یک محصول خاص ضروری است.

در این تحقیق به بررسی تمایل به پرداخت مصرف‌کنندگان شهری و روستایی شهرستان گرگان برای برنج تراریخته تولید شده توسط کارشناسان بیوتکنولوژی ایران خواهیم پرداخت.

۱-۳- موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه

شهرستان گرگان بین ۵۴ درجه و ۱۳ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۴۵ دقیقه طولی شرقی و ۳۶ درجه و ۳۱ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۵۹ دقیقه عرض شمالی در بخش جنوبی استان واقع شده است. این شهرستان از شمال به شهرهای آق قلا و ترکمن، از جنوب به استان سمنان، از شرق به شهرستان علی آباد و از غرب به شهرستان کردکوی می‌شود (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۷۸).

وسعت شهرستان گرگان ۸۱/۱۶۱۵ کیلومتر مربع (۷/۹۱ درصد از مساحت استان و به عبارتی رتبه چهارم از نظر وسعت در بین شهرستانهای استان) می‌باشد. بر اساس تقسیمات اداری و کشوری از سال ۱۳۸۳ این شهرستان از دو بخش (مرکزی و بهاران)، دو شهر (گرگان و سرخنگلاته)، پنج دهستان، ۹۸ آبادی مسکونی و ۱۴ آبادی غیر مسکونی تشکیل شده است (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۷۸).

ویژگی‌های جمعیتی

طبق آخرین سرشماری نفوس و مسکن (سال ۱۳۸۵) جمعیت شهرستان گرگان ۴۰۱۳۹۹ نفر که از این تعداد ۲۸۰۹۴۹ نفر در نقاط شهری و ۱۲۰۴۴۳ نفر در نقاط روستایی زندگی می‌کنند (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۷۸).

ویژگی‌های طبیعی

از نظر ناهمواری‌ها، این شهرستان به نواحی جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی زیر تقسیم می‌شود:

ناحیه جلگه‌ای

این ناحیه تا ارتفاع ۱۰۰ متری را شامل می‌شود. وسعت این ناحیه ۷۲۹/۸ کیلومتر مربع (۴۵/۲ درصد از مساحت شهرستان) می‌باشد. عمده جمعیت، فعالیت و کانون‌های استقرار در این ناحیه قرار دارند (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۷۸).

ناحیه کوهپایه‌ای

این ناحیه از ارتفاع ۵۰۰ متری شروع و عمدتاً از اراضی جنگلی و مرتعی پوشیده شده است. وسعت این ناحیه ۷۱۳/۸ کیلومتر مربع (۴۴/۲ درصد از مساحت شهرستان) است. مهمترین ارتفاعات آن شامل کوه‌های گاوکشان، تل انبار، سرچال، جوزبند، النگ، لالان، زیلان، چلبه، کهکشان، پیر گرده کوه، میان کوه، کلاه گردن و ... می‌باشد. بلندترین نقطه این شهرستان ۳۷۰۰ متر ارتفاع دارد (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۷۸).

اقلیم

از نظر اقلیمی نقاط جنوبی این شهرستان اقلیم کوهستانی و نواحی شمالی اقلیم نیمه مرطوب دارد. وقوع بلایای اقلیمی همچون سیل، خشکسالی و طوفان در طی سال های اخیر، خسارتهایی را به بخشهای زیربنایی، تولیدی و اجتماعی وارد ساخته است (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۷۸).

۱-۴- اهداف پایان نامه

- ۱- بررسی تمایل به پرداخت برای برنج تراریخته در شهرستان گرگان
- ۲- محاسبه قیمت انتظاری جامعه جهت پرداخت برای برنج تراریخته

۱-۵- سوالهای اصلی

- ۱- چه درصدی از مصرف کنندگان مایل به پرداخت مبلغی برای برنج تراریخته هستند؟
- ۲- قیمت انتظاری مورد قبول مصرف کنندگان برای برنج تراریخته چقدر است؟

۱-۶- فرضیهها

- ۱- بیش از ۵۰ درصد از مصرف کنندگان حاضر به پرداخت مبلغی برای برنج تراریخته هستند.
- ۲- قیمت انتظاری مصرف کنندگان برای برنج تراریخته بیش از متوسط قیمت برنج در بازار شهرستان گرگان است.

۱-۷- کاربردهایی که از این تحقیق متصور است

- ۱- جهت گیری درست بودجههای تحقیقاتی در موسسات تحقیقات کشاورزی و دانشگاهها.
- ۲- کمک به کشاورزان در انتخاب نوع محصول مناسب هم از جهت منافع اقتصادی و هم از جهت تامین تمایلات مصرف کنندگان.
- ۳- اعمال سیاستهای مناسب با تمایلات و نظر مصرف کنندگان از سوی سیاست گذاران در وزارت جهاد و کشاورزی.

فصل دوم

بررسی منابع

۱-۲- مروری بر مطالعات انجام شده در زمینه محصولات تراریخته و روش ارزش گذاری مشروط

روش ارزش گذاری مشروط اولین بار توسط کریسی - ونراپ در سال ۱۹۴۷ به عنوان روشی به منظور یافتن بهای بازاری کالای غیر بازاری به صورت تئوری مطرح شد. اولین کاربرد عملی این روش در سال ۱۹۶۳ توسط دیویس صورت گرفت. وی از روش ارزش گذاری مشروط برای ارزش گذاری یک منطقه بیابانی حیات وحش از طریق ارزیابی شکارچیان و توریست‌ها در آن منطقه استفاده کرد. در ایران روش ارزش گذاری مشروط تا کنون فقط در جهت ارزش گذاری منابع طبیعی و مناطق تفریحی به کار گرفته شده است که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود.

امیرنژاد و همکاران (۱۳۸۵) در تحقیقی به تعیین ارزش حفاظتی و تفریحی پارک جنگلی سی سنگان و اندازه گیری میزان تمایل به پرداخت افراد برای منابع حفاظتی و تفریحی این پارک با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط و پرسش نامه انتخاب دوگانه پرداختند. نتایج نشان داد که ۸۱/۷ درصد از افراد تحت بررسی حاضر به پرداخت مبلغی جهت حفاظت پارک جنگلی سی سنگان و ۷۸/۸ درصد از افراد حاضر به پرداخت مبلغی جهت استفاده تفریحی از پارک جنگلی سی سنگان می‌باشند. متوسط تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان برای ارزش حفاظتی این پارک ۶۳۶۵ ریال برای هر خانوار و متوسط تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان برای ارزش تفریحی این پارک ۲۴۷۷ ریال برای هر بازدید برآورد شد.

امیرنژاد (۱۳۸۶) در مطالعه‌ای به برآورد ارزش حفاظتی پارک ملی گلستان با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط پرداخته است. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که ۷۹/۱ درصد از افراد مورد بررسی حاضر به پرداخت یک مبلغ خاص برای حفاظت از پارک ملی گلستان بودند. متوسط تمایل به پرداخت ماهیانه هر خانوار مورد بررسی در این مطالعه برای ارزش حفاظتی پارک گلستان ۱۴۴۰۰ ریال برآورد شد.

عبداللهی و نجاتی (۱۳۸۶) در پژوهشی تمایل به پرداخت حق بیمه برای محصول پسته را در نمونه‌ای ۳۰۰ نفره از پسته کاران ایرانی مورد بررسی قرار دارند. در این پژوهش ابتدا تابع مطلوبیت کشاورز را برآورد کرده و سپس تمایل به پرداخت وی برای حق بیمه را محاسبه نمودند. نتایج نشان داد که اگر کشاورزان در تصمیم گیری برای پرداخت حق بیمه تنها به ترجیحات و باورهای ریسکی

خود توجه می‌کردند تمایل به پرداخت بسیار بالایی داشتند. حال آنکه عواملی چون سیاست‌های دولت، مشاغل غیر کشاورزی، مشکلات مالی، باعث کاهش تمایل به پرداخت حق بیمه توسط کشاورزان می‌شد.

امامی میبیدی و قاضی (۱۳۸۷) در پژوهشی به برآورد ارزش تفریحی پارک ساعی در تهران با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط پرداختند. نتایج حاصل از تحقیقات آن‌ها نشان داد که ۶۰ درصد افراد بررسی شده در این تحقیق حاضر به پرداخت مبلغی برای استفاده تفریحی از پارک ساعی هستند و متوسط تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان برای ارزش تفریحی این پارک ۱۸۴۰ ریال برای هر بازدید محاسبه شد.

فرج زاده و همکاران (۱۳۸۸) در مطالعه‌ای تحت عنوان تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان مجموعه تاریخی پاسارگاد با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط و متوسط تمایل به پرداخت هر خانوار برای بازدید از مجموعه‌ی تاریخی پاسارگاد را ۱۱۴۵۳۰ ریال بدست آوردند. در این پژوهش عواملی چون جنس، بعد خانوار و درآمد بر تمایل به پرداخت افراد مورد بررسی تأثیرگذار بودند.

حیاتی و همکاران (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای به بررسی عوامل مؤثر بر تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان پارک‌های ائل گلی و مشروطه شهر تبریز با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط پرداختند. نتایج حاصل نشان داد که متغیرهای درآمد ماهیانه، تعداد اعضای خانواده، جنسیت، میزان رضایت از امنیت اجتماعی و تعداد دفعات مراجعه به پارک در طول سال از عوامل تأثیرگذار بر تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان می‌باشد. در این مطالعه میانگین تمایل به پرداخت هر بازدیدکننده ۲۲۳۱ ریال به ازاء هر بازدید برآورد گردید.

منفرد و همکاران (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای تحت عنوان برآورد ارزش تفریحی پارک جنگلی الگدره گرگان به بررسی تمایل به پرداخت مبلغی به عنوان ورودیه این پارک پرداختند. نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که متغیر مبلغ پیشنهادی اثر منفی و متغیر درآمد اثر مثبت بر روی تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان داشت. همچنین میانگین انتظاری تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان برای هر بازدید ۲۴۱۳ ریال محاسبه شد.

راحلی و همکاران (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای به برآورد ارزش تفریحی روستای بند ارومیه با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط پرداختند. نتایج حاصل از تحقیقات آنان نشان داد که ۷۵ درصد بازدیدکنندگان حاضر به پرداخت مبلغی جهت استفاده از این روستا می‌باشند. همچنین متغیرهای

تحصیلات، جنسیت، اندازه‌ی خانواده، درآمد، میزان رضایت بازدیدکنندگان و قیمت پیشنهادی اثر معنی داری روی احتمال تمایل به پرداخت افراد دارند. میانگین تمایل به پرداخت افراد ۶۲۵۰ ریال و ارزش تفرجی سالانه‌ی روستای بند ارومیه حدود ۵۰۰ میلیون ریال برآورد گردید.

پزشکی‌راد و نعیمی (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی عوامل آموزشی ترویجی موثر بر بکارگیری گیاهان تراریخته از منظر متخصصان بیوتکنولوژی مرکز تحقیقات استان تهران پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند که استفاده از رسانه‌های ارتباط جمعی (رادیو و تلویزیون) از بیشترین اهمیت و استفاده از مزارع و باغات نمونه از کمترین اهمیت در زمینه بکارگیری گیاهان تراریخته برخوردار بودند. با توجه به نتایج این تحقیق متغیرهایی چون داشتن سمت اجرایی و رشته‌ی تحصیلی متخصصان نیز بر بکارگیری گیاهان تراریخته موثر است.

از آنجا که بکارگیری محصولات تراریخته در بخش کشاورزی و همچنین مصرف این محصولات در ایران موضوعی کاملاً جدید به شمار می‌رود در رابطه با بررسی تمایل به پرداخت برای مصرف محصولات تراریخته در ایران بطور جدی پژوهشی صورت نگرفته است ولی در کشورهای دیگر مطالعاتی در جهت بررسی تمایل به پرداخت مصرف کنندگان برای محصولات تراریخته با استفاده از روش ارزش گذاری مشروط صورت گرفته است که در ادامه به چند مورد از آنها اشاره شده است.

مطالعه فرور و همکاران (۱۹۹۵) در مورد تمایل به مصرف محصولات تراریخته توسط مصرف کنندگان انگلیسی نشان می‌دهد که این مصرف کنندگان نسبت به نتایج حاصل از مصرف محصولات تراریخته بر روی سلامتی انسان و حیوانات، محیط زیست و نیز عدم کنترل مصرف کننده بر آنچه که ممکن است اتفاق بیفتد نگرانی‌هایی را نشان می‌دهند.

کارتون (۱۹۹۷) در تحقیقی، نبود اختلاف معنی داری بین نگرش زنان و مردان نسبت به تولید و مصرف محصولات تراریخته بیان نموده است.

برد هال (۲۰۰۱) با بررسی نگرانی‌های مصرف کننده در مورد مواد غذایی تراریخته و تاثیر این نگرانی‌ها بر میل به مصرف محصولات تراریخته این نگرانی‌ها را به صورت نگرانی‌ها برای سلامت عمومی، نگرانی‌های اخلاقی، ترس از مرگ در اثر مصرف محصولات غذایی تراریخته طبقه بندی نمود.

گرایش منفی مصرف کنندگان به مصرف محصولات تراریخته در مطالعاتی که در مورد سایر کشورها صورت گرفته است گزارش شده است از آن جمله این مطالعات می توان به کمپبل و همکاران (۲۰۰۰) اشاره نمود.

محمدیان و همکاران (۲۰۰۱) نگرش مثبت مخاطبین نسبت به مصرف محصولات تراریخته را بیان می کنند که در این مطالعه کتاب و اینترنت مهم ترین نقش را در اطلاع رسانی محصولات تراریخته دارا می باشند.

مطالعات مون و بالاسوبرامانیان (۲۰۰۳) و در فرانسه و بیانگر این است که درصد قابل توجهی (بیش از ۵۰ درصد) از مصرف کنندگان در حقیقت تمایل به خرید محصولات تراریخته (در صورت وجود قیمت مناسب) را دارند.

گاسکل و همکاران (۲۰۰۳) دریافتند که علیرغم اینکه برخی از مطالعات نشان می دهد که گرایش مصرف کنندگان نسبت به محصولات تراریخته منفی می باشد ولی این امکان وجود دارد که این تمایلات بطور مستقیم به معنی تمایل منفی مصرف کننده به خرید محصولات تراریخته نباشد. حتی در انگلیس که مخالفت های زیادی در مورد مصرف محصولات تراریخته وجود دارد میلیون ها قوطی کنسرو گوجه فرنگی با برچسب تراریخته از زمان تولید آن (۱۹۹۶) تا به حال فروخته شده است (هال فورد و شوری ۲۰۰۰).

ویلر (۲۰۰۵) در مطالعه ای، وجود اختلاف معنی دار بین جنسیت افراد با نگرش آن ها نسبت به استفاده از گیاهان تراریخته را نشان داده است به طوری که تمایل زنان نسبت به مردان برای استفاده از محصولات تراریخته کمتر است. در این مطالعه متغیرهایی چون سابقه کاری و تجربه شغلی همبستگی منفی با نگرش افراد را نشان می دهند. در صورتی که بین عواملی چون سن، کاربرد رسانه ها، عوامل اجتماعی و اقتصادی، سواد، زیست محیطی با نگرش افراد همبستگی مثبت و معنی داری مشاهده شده است.

ارنی (۲۰۰۵) در مطالعات خود متخصصان دانشگاهی را علاقه مند به تولید گیاهان تراریخته ذکر می کند که در این راستا جنبه زیست محیطی گیاهان تراریخته و تاثیر مثبت آن بر نگرش متخصصان را عامل مهمی معرفی می کند.

ولمر و همکاران (۲۰۰۷) جنبه سلامتی - بهداشتی استفاده گیاهان تراریخته را گام موثر در جهت رسیدن به امنیت غذایی و کشاورزی پایدار بیان کرده اند که می تواند بر میزان پذیرش این محصولات بیفزاید.

کرمی و همکاران (۲۰۰۸) عوامل آموزشی و ترویجی از قبیل بازدید از مراکز و مزارع نمونه، تماس با کشاورزان پیشرو، ارتباط با مروجین کشاورزی را از موثرترین عوامل در پذیرش فناوری زیستی می‌دانند که این عوامل همبستگی مثبت و معنی داری با پذیرش فناوری زیستی دارند.

کریشنا و قائم (۲۰۰۸) از روش ارزشگذاری مشروط برای تخمین تمایل مصرف کننده به پرداخت برای محصولات تراریخته در هند استفاده کرده اند.

کیمنجو و همکاران (۲۰۰۸) تلاش کردند تا تمایل مصرف کننده به پرداخت برای محصولات تراریخته در کنیا را برآورد کند. آنها دریافتند که مردم با تحصیلات بالاتر و درآمد بالاتر آگاه تر از بقیه مردم نسبت به محصولات تراریخته می باشند و علیرغم اینکه مصرف کنندگان نگرانی‌هایی را در مورد اثرات منفی محصولات تراریخته بر روی محیط زیست و تغییرات ایجاد شده توسط این محصولات بر شیوه زندگی شان نشان میدادند در عین حال اکثریت مردم تمایل به خرید ذرت تراریخته که هم قیمت مارک مورد علاقه آنها بود را نیز نشان میدادند.

اکبری و اسدی (۲۰۰۸) در مطالعه‌ای عمده‌ترین کانال‌های ارتباطی تاثیرگذار بر نگرش مخاطبین را رسانه‌های جمعی (تلویزیون و رادیو) برشمردند که از این حیث روزنامه‌ها و مجلات از اهمیت کمتری برخوردارند. همچنین در این مطالعه وجود همبستگی معنی دار بین نگرش افراد نسبت به محصولات ارگانیک و سطح سواد و همچنین وجود اختلاف معنی دار بین نگرش افراد و جنسیت آنها مشاهده شده است.

میدل من (۲۰۰۰)، ارنی (۲۰۰۵)، زو و چن (۲۰۰۷) و جانسون و کاولو (۱۹۸۷) نیز نتایج مشابهی در رابطه با استفاده از محصولات تراریخته بدست آورده‌اند. عوامل اقتصادی همچون ظرفیت تحقیق کشاورزی، وجود قوانین زیست محیطی و قوانین سرمایه گذاری در نیروی انسانی را از مهم‌ترین عوامل در بکارگیری محصولات تراریخته در کشورهای در حال توسعه عنوان می‌کند.